

Axel Møller: Man vil sikkert fra alle Sider være enig om, at ved Dommerkonstitutioner bør der være visse Begrænsninger, og det hvad enten disse Dommerkonstitutioner er foranlediget ved Embedsleddighed paa Grund af Død eller Forflyttelse eller ved, at der bliver overdraget vedkommende Dommer et offentligt Hverv som Rigsdagsmand, Minister eller andet. Helt undvære Konstitution af Dommere kan man absolut ikke, og det er for saa vidt godt, da det er udmærket for Uddannelsen til Dommerstillingen, at der kan gives Folk, der endnu ikke er udnævnt til Dommere, Lejlighed til at øve sig i den praktiske Virksomhed i Retten. Men visse Begrænsninger med Hensyn til saadanne Konstitutioner bør der, som sagt, være, og hvilke Begrænsninger der her er de rette, kan i Virkeligheden kun afgøres ved et fornuftigt Skøn. Jeg tror, man fra alle Sider er enig om, at Højesteretsdommerstillingen ikke bør kunne besættes ved Konstitution, og det har da baade før og efter den sidste Retsplejelovs Vedtagelse været saaledes, at hvis der blev Trang til at forøge Antallet af Dommere i Højesteret i enkelte Tilfælde, hvor ikke det tilstrækkelige Antal ordinære Højesteretsdommere var til Stede, tilkaldte man tidligere nogle ekstraordinære Højesteretsassessorer, og nu tilkalder man, det vil sige Præsidenten for Højesteret, en eller flere Landsdommere for at afgøre Sagen. Men der er for Højesterets Vedkommende ikke Tale om at fravige den hidtil gældende Regel om, at Konstitution ikke kan finde Sted. I de øvrige Retter, Underretterne og Overretterne, var Forholdet før den sidste Retsplejelov det, at Amtmanden kunde konstituere Underdommere og Justitsministeren Overdommere, og der var ikke fastsat nogen Tidsbegrænsning i disse Tilfælde. Dette blev saa ved den nugældende Retsplejelovs § 44 ændret derhen, at kun Justitsministeren kan konstituere, og at Konstitution normalt højst kan gælde for 1 Aar, kun i Sygdomstilfælde for længere Tid. Dette er Retsplejelovens Regel i § 44.

Hvis man nu spørger: Hvad er Grunden til denne Regel i § 44, som man her søger at faa ændret, saa viser det sig desværre, at hverken Udvalgsbetænkninger eller Forhandlinger i Tingene kan give Oplysning herom; thi denne Bestemmelse, som ikke stod i Regeringsforslaget og ikke stod i Proceskommissionernes Forslag, er kommet ind under Sagens Behandling i Landstinget uden nogen nærmere Motivering, men den

blev for øvrigt vedtaget enstemmigt i begge Ting. Den antagelige Grund eller de antagelige Grunde til denne Bestemmelse maa efter min Mening være dels at sikre, at Embederne bliver forsvarligt passet, og dels ogsaa at sikre Dommernes Uafhængighed overfor Administrationen. Som ærede Medlemmer vil erindre, blev der i Sommer paa Tjenestemandslovens § 94 søgt gennemført en Ændring af denne Regel i Retsplejeloven. Dette Forslag, som efter mit og fleres Skøn var alt for vidtgaende, gik ud paa, at naar en Tjenestemand blev udnævnt til Minister, kunde den af ham hidtil beklædte Tjenestemandsstilling holdes besat ved Konstitution, saa længe han var Minister, altsaa paa ganske ubestemt Tid, for saa vidt det ikke skønnedes uforsvarligt af Hensyn til Stillingens Tarv. Jeg stillede ved den Lejlighed sammen med to andre ærede Medlemmer af Tinget et Ændringsforslag om, at med Hensyn til Dommere havde det sit Forblivende ved Bestemmelsen i Retsplejelovens § 44, og dette Ændringsforslag blev vedtaget. Naar vi stillede dette Ændringsforslag, var det for det første, fordi vi mente, at en Bestemmelse af den Art ikke hørte hjemme paa Tjenestemandsloven, men paa Retsplejeloven — og det var saa meget mindre rimeligt at gaa Udvalget angaaende Rettens Pleje forbi, som det netop den Gang sad, og arbejdede med andre Ændringer til Retsplejeloven. Vi mente, at det netop var naturligt at gaa den Vej. For det andet var vor Begrundelse den, at den Regel, der var foreslaaet, var altfor vidtgaende og tilsidesatte de Hensyn, som maatte tages, naar der skulde være Tale om at konstituere i Dommerstillinger. Følgen blev da ogsaa, at hele Bestemmelsen ved tredje Behandling blev fjernet og overført til den senere Lov, den saakaldte Benlov af 16. Juli 1927, som fik en Bestemmelse saalydende:

„Udnævnes en Tjenestemand til Minister, kan den af ham hidtil beklædte Tjenestemandsstilling holdes besat ved Konstitution for hans Funktionstid, hvis det skønnes forsvarligt af Hensyn til Stillingens Tarv, og for saa vidt og saa længe Konstitution i Stillingen overhovedet er tilladt...“

Det var den vigtige Ændring, der blev vedtaget i Forhold til det oprindeligt fremsatte Lovforslag, at kun for saa vidt og saa længe som Konstitution overhovedet var tilladt i Stillingen, skulde denne Regel gælde. Resultatet er saaledes blevet, at den nye Regel i Loven af 16. Juli 1927 § 8 kom til at gælde for almindelige Embedsmænd, medens det